

A Jagelló-kor és a mohácsi csata

a középkor vége / az újkor hajnala

Georgius Zekel

*„izzó vastrónon
őt elégetétek”*

*(Petőfi S.: A nép
nevében [1847])*

– ?

– !

10.B

2024. március 19.

1. II. Ulászló (1490–1516)

- Mátyás †-a után vetélkedés a trónért
Aragóniai B., Corvin J., III. Frigyes,
II. Ulászló – jogalapja – ?
- választási feltételek – TK 10. 41. o.
- emlékezete (némiképp igazságtalanul):
„Dobzse László”
- 1505: rákosi végzés – ?
- 1506: Habsb.-Jag. házassági szerződés – ?
- 1514: Dózsa-féle parasztfelkelés
 - konkrét kiváltó ok – ? 1513. évi pápaválasztás
 - Bakócz Tamás keresztes hadjáratot toboroz (1514 virágvas.)
 - máj.–jún.: földesurak ellenkezése – ?
 - Szapolyai János vezetésével legyőzik a felkelőket
 - Dózsa: parasztkirályi kivégzés
 - jobbágyellenes törvények
 - röghöz kötés
 - heti 1 nap robot, terhek emelkedése

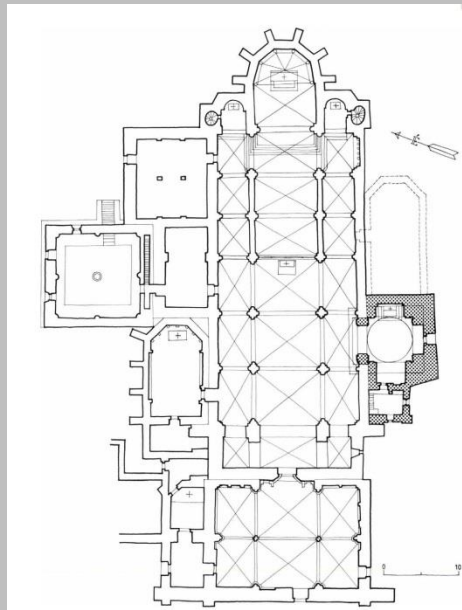

RAFFAELLO: X. Leó
és két bíboros unokaöccse
(Uffizi, Firenze)

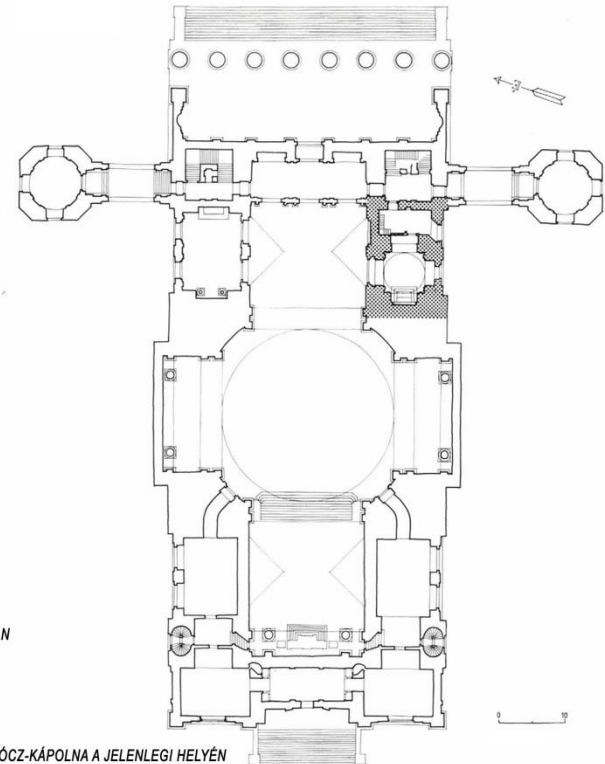
Esztergom, Bakócz-kápolna

?

A BAKÓCZ-KÁPOLNA HELYE A LEBONTOTT SZT. ADALBERT SZÉKESEGYHÁZBAN

A BAKÓCZ-KÁPOLNA A JELENLEGI HELYÉN

2. II. Lajos magyar, cseh kir. (1516–1526)

- gyengülő kir. hat.
- Ø pénz a végvárrendszer fenntartásához
- II. L. megítélése ellentmondásos
- Antonio Burgio pápai követ – **TK 10. 41. o.** – !
rendi küzdelmek, széthúzás
„Ha három forint...

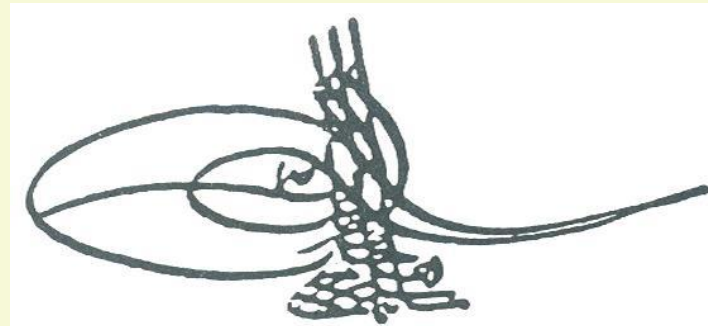
BERNHARD STRIGE: II. Lajos portréja (1515 körül) Bécs, Kunsthistorisches Museum

*Mária magyar királyné (1505–1558)
New York,
Metropolitan Museum of Art*

3. Külp. előzmények

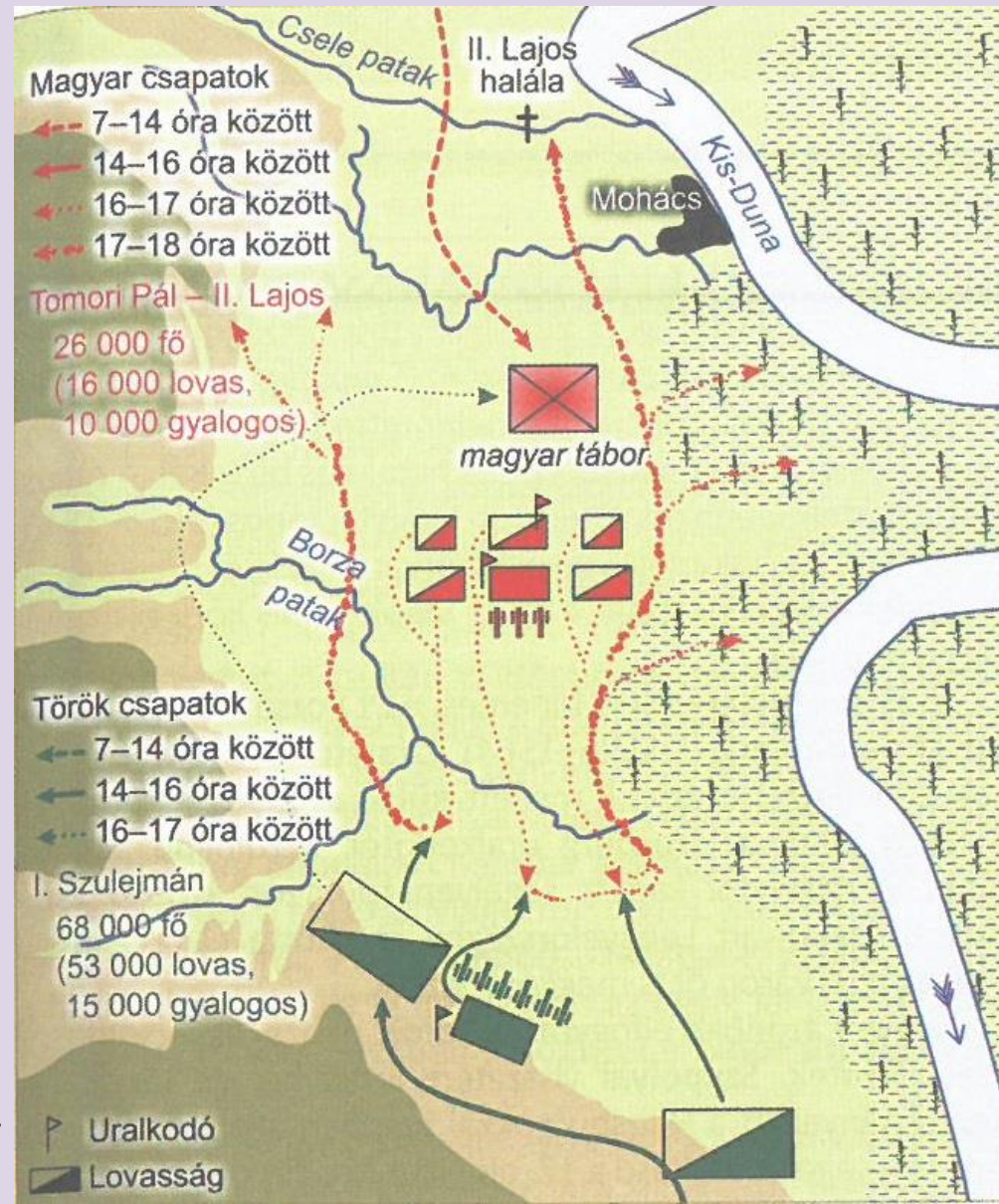
- Oszmán Bir.: É-Afr. – Irán – Duna – **40. o.** ?
hads. fő ereje: janicsárok – ?
II. Szulejmán (1520–66) – ?
↳ tehetséges, harcias
- II. Sz. követei Budán ...

- 1521: **Szabács**, Nándorfehérvár, **Zimony** eleste
a kettős végvárrendszer D-i (zsigmondi) vonala összeomlik

4. Mohács

- a török jövedele nem meglepetésszerű, mégsincs komolyabb készüllet
- II. L. személyes példája
- fővezér:
Tomori Pál kalocsai érsek
[esküvője!]
- 20 ezer fő: nemes, zsoldos, főúri bandérium
↔ 60–70 ezer török
- 1526. aug. 29. 15–16.30
– 43. o.
- Sz. Jn. (erdélyi vajda) elkésik...

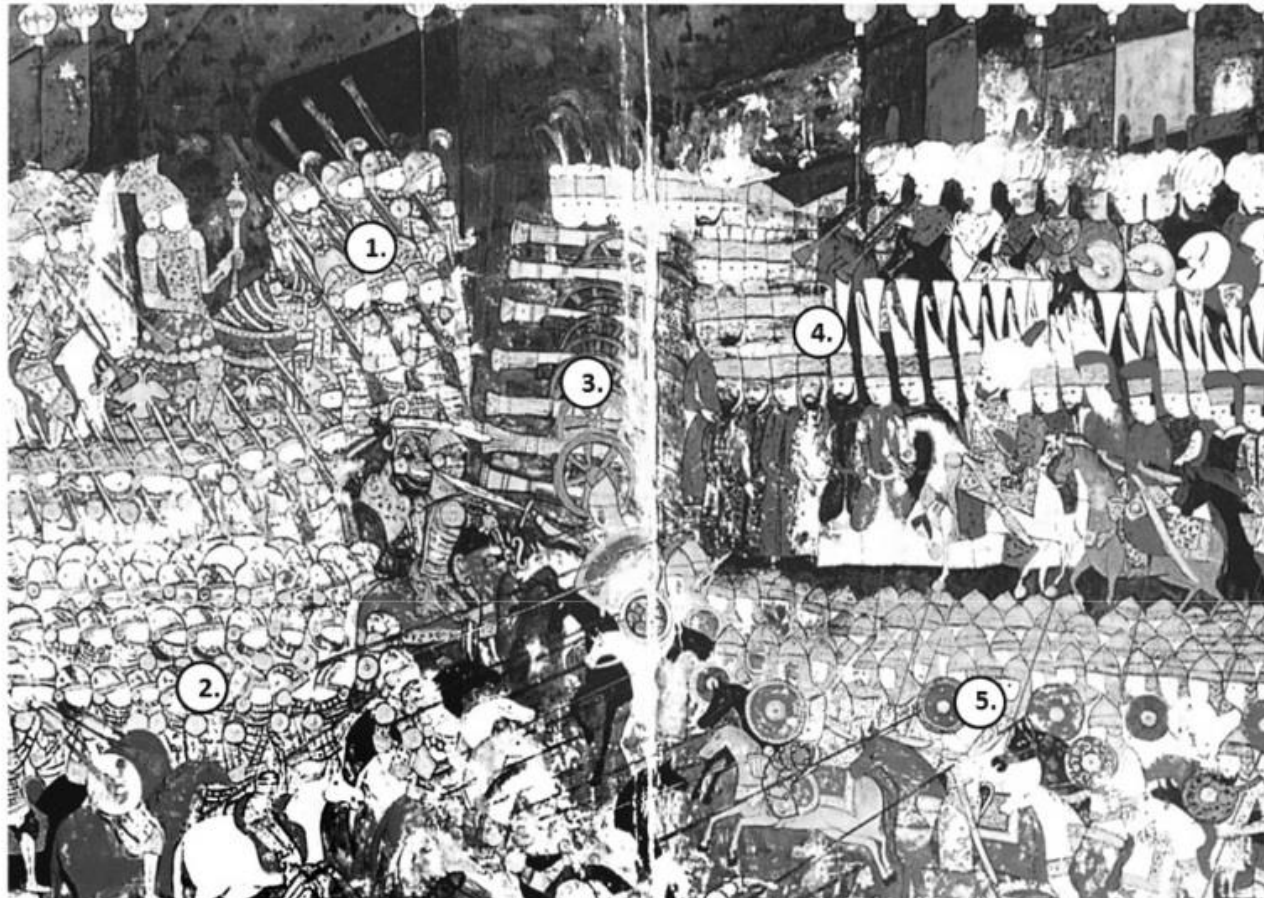

Török miniatúra a mohácsi csatáról

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik.

Keresse meg a képen a felsorolt csapattesteket! Írja a táblázatba a kép részleteinek sorszámához a megfelelő csapattest betűjelét! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) szpáhik B) keresztény gyalogság C) magyar tüzérség
D) magyar páncélos lovasság E) török tüzérség F) janicsárok

A kép részleteinek sorszáma	1.	2.	3.	4.	5.
A csapattestek betűjele					

5 pont

1960:
a tömegsírok
régészeti
föltárása

- Buda kirablása
- októberre a török kivonul (kiv. Szerémség)

Értékelés:

- „nemzeti nagylétünk nagy temetője” (KISFALUDY KÁROLY)
 - 20 ezer főnyi véres veszteség
 - középkori magyar nagyhatalom vége
- elvesztegetett évtized (NEMESKÜRTY ISTVÁN: Ez történt Mohács után)

SZÉKELY BERTALAN: *II. Lajos tetemének feltalálása* (1860) – stílusa?
aktualitása 1860-ban – ?

történelmi
festészet
(romantika)

az 1848-49-es
szabadságharc
leverése,
nemzeti gyász